

СТАНОВИЩЕ

от доц. д.н. Стоил Мавродиев, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.2. Психология

докторска програма „Позитивна психология“

Автор: Радослав Щерев

Тема: „Влияние на вибро-акустичната стимулация върху психическия резилиънс на пациенти с
хронична болка“

Научен ръководител: проф. д-р Юрий Янакиев, Пловдивски университет „Паисий
Хиландарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният от Радослав Щерев комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва дисертация, автореферат, автобиография и др. Процедурата е законосъобразна.

2. Актуалност на тематиката

Резилиънс е многомерен конструкт, който има различни измерения – от физиологично – до личностно и социално, може да се разглежда като механизъм на адаптацията. В същото време хората трябва да развиват своя личностен потенциал за отговор на стресорите идващи от широката социална среда. Медиатор в релацията „личност – среда“ е психичната устойчивост и преработването на неблагоприятни събития.

Концепцията на дисертационния труд е оригинална и неразработена в заложените параметри, и е свързана с прилагането на съвременни технологични инструменти (ВАС и др.) като психотерапевтични методи, или допълващи други по-класически методи за работа с клиентите. Всичко това ми дава основание да оценя темата като актуална, смислена и значима за психологичната наука и практика.

3. Познаване на проблема

Радослав Щерев демонстрира задълбочено познаване на темата на научния труд, проявявайки креативност и високи експериментални умения в процеса на разработването му. Изследването е с интердисциплинарен характер. Авторът успешно доказва, че апаратната изследователско-терапевтична методика за ВАС има потенциал да подобри резилиънса. Иден-

тифицирани са специфичните механизми на въздействие на ВАС върху психичната устойчивост и способността за волево поддържане на концентрацията на вниманието у индивидите.

4. Методика на изследването

Дизайнът на експерименталното и емпиричното изследване отразява оригинален научно-изследователски подход.

За верификация на модела на виброакустичната стимулация са използвани следните методи: Психофизиологичен стрес тест, измерващ промените в електрическата проводимост на кожата след въздействие на стресори; Апаратна виброакустична стимулация; Компютъризиран тест за оценка на устойчивостта на концентрацията на вниманието; Компютъризиран тест с визуално-аналогова скала за самооценка на изпитваната болка; Компютъризиран тест с визуално-аналогова скала за самооценка на латентните фактори на резилийнса.

Всички методи са подходящи и релевантни спрямо целите, задачите и формулираните хипотези на изследването.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд следва класическа структура и обхваща 230 страници.

В първа глава е представен конструктът „резилийнс“. Особено впечатление прави анализът на различни подходи, теории и механизми, свързани с резилийнса. Преходът към невробиологичните основи на психичната устойчивост служи като отправна точка за разглеждане на физиологията на стреса и неговата връзка с поведението. Задълбочено са представени биологичните основи на психичната устойчивост, включително въпросите за невропластичността, генетичните предразположения и волевия контрол върху поведението и психичната дейност. Апаратните методи, използвани в психофизиологията, са разгледани информативно, като е изяснена връзката между виброакустичната стимулация и резилийнса.

Във втора глава е представен оригинален квазиекспериментален изследователски план. Формулирани са пет хипотези, които са релевантни спрямо целите и задачите на изследването. Процедурата на изследването е описана коректно.

При анализа на емпиричните данни са приложени подходящи статистически методи. След описателната статистика резултатите от експерименталното изследване са представени подробно и нагледно, придружени от статистически обобщения. Уменията на докторанта за работа със статистически методи са впечатляващи. Въз основа на тези анализи е направена задълбочена качествена интерпретация и дискусия на резултатите.

Заклучението и обобщението са коректни и отговарят на получените резултати.

Приноси:

Приемам самооценката на приносите, формулирани от докторанта. Същите отразяват релевантно постигнатото в дисертационното изследване, което е оригинално и иновативно по своята същност и реализация. Приносните моменти могат да бъдат обобщени по следния начин: 1. Обосновава се и се доказва ефективността на мултидисциплинарния подход, в частност прилагането на апаратни методи за въздействие, целящи подобряване на психичната устойчивост.

Създаден е оригинален модел и изследователски план за прилагане на ВАС за оптимизиране на психичната устойчивост.

Доказана е ефективността на модела и са очертани перспективи за неговото приложение в различни сфери от практиката.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите по темата са 4 на брой и покриват минималните национални изисквания.

Дисертационният труд е дело на докторанта. Работата е едностилова, приносите и получените резултати са негова лична заслуга. Не се установяват данни за плагиатство.

7. Автореферат

В структурно отношение авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертацията. Представени са основните теоретични постановки, дизайна и резултатите от собственото проучване.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на Р. Щерев да публикува настоящето изследване под формата на монография.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд е оригинален по замисъл и реализация, и е реализиран на високо научно равнище. Радослав Щерев притежава много добра психологична подготовка, експериментални и изследователски компетентности.

Предвид на горното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, и ще гласувам ЗА присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Радослав Щерев по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология; докторска програма „Позитивна психология“.

25.04.2025 г.

Изготвил становището:

доц. д.н. С. Мавродиев